

ПО ПОВОД 80-ГОДИШНИНАТА ОТ РОЖДЕНИЕТО НА ПРОФ. Д-Р ИК. Н. ПЕТКО ДИМИТРОВ ПЕТКОВ

На 20 октомври 2007 г се навършват 80 години от рождението на проф. д-р ик. н. Петко Петков – учен, оставил трайна следа в българската икономическа наука със своята изследователска, редакторска и педагогическа дейност в продължение на повече от 50 години.

Проф. Петков е роден в с. Рашково, бивша Ботевградска околия в бедно селско семейство. Той носи надеждите и идеалите на своето поколение за справедливост и човешка солидарност и ги изповядва до последния си дъх. Завършва политическа икономия в Стопанския факултет на Софийския университет “Кл. Охридски” през 1951 г и защитава дисертация по същата специалност в Академията за обществени науки в Москва три години по-късно. Избира академичната кариера и през следващите десетилетия работи последователно в три основни научни направления: икономически проблеми на прехода от капитализъм към социализъм; проблеми на развиващите се страни в световното стопанство; проблеми на държавномонополистическия капитализъм. В тези области има пет авторски монографии и участие в още девет колективни монографии, десетки брошури, студии, статии и научни доклади. Част от публикациите му в българския печат са преведени на чужди езици (руски, английски, немски, френски, испански и др.), друга част са намерили реализация само в чужбина. Става доктор на икономическите науки през 1975 г, а професор по политическа икономия – през 1978 г.

Петко Петков е един от видните представители и създатели на българската наука за развиващите се страни и световното стопанство. През 60-те години той е старши научен сътрудник в Научноизследователския център за Азия и Африка при БАН. През 1977 г. е назначен за зам.-директор на Института за международни отношения и социалистическа интеграция (ИМОСИ) при БАН. След 1986 г е ръководител на Центъра за развиващи се страни към Института за световно стопанство и международни икономически отношения (ИССМИО) при БАН, където работи до неговото закриване. Няма да е пресилено, ако се каже, че научните търсения на проф. Петков в областта на развитието и противоречията на световното стопанство наложиха своя отпечатък върху изследователската проблематика на Третия свят и нейната методология в българската икономическа литература. Чуждестранният капитал и икономическата независимост на развиващите се страни, отношенията между развити и развиващи се страни в световното стопанство, борбата за нов международен икономически ред, икономическата глобализация и регионализация – това са основните теми в трудовете на проф. Петков, съсредоточаващи вниманието върху фундаменталния проблем за отношението между центъра и периферията на световното стопанство. Тези теми присъстват в неговото творчество двупластово - като конкретни проучвания на проблеми и страни (нефтът и Третия свят; държавният сектор в развиващите се страни; взаимодействие между икономика и политика) и като икономически процеси (износ на капитал; централизация и концентрация на капитала; интернационализация и интеграция). Те са изследвани на основата на впечатляващ първичен материал и остават актуални както за науката, така и за стопанската практика. Достатъчно е да се напомнят трудовете на проф. Петков за африканския и близоизточния нефт, за движението на необвързаните или за интеграционните групировки в Азия, Африка и Латинска Америка. Негови са също и едни от най-задълбочените изследвания у нас на икономиките на Нигерия, Южна Корея и съвременен Китай. През последните месеци от живота си той публикува аналитично изследване върху антиглобалисткото движение, чийто обхват и цели му отреждат възлово място в изучаването на тази проблематика в бъдеще.

По повод 80-годишнината от рождението на проф. д-р ик. н. Петко Димитров Петков

През последните години проф. Петков водеше курс лекции по дисциплината "Международни икономически отношения" със своя оригинална структура в няколко висши учебни заведения, който за съжаление не можа да се реализира като учебно пособие. В него той включи и разви теми и идеи от учебника си "Икономически проблеми на развиващите се страни", който, подготвен за печат през кризисната 1990 г, не беше издаден. Така академичното образование не получи ценни трудове, в които проф. Петков с присъщата му вещина и прецизност е обобщил резултатите от изследването си на световното стопанство и на Третия свят

Значим е неговият принос в изследването на икономиките на развитите капиталистически страни. Капиталовите потоци в центъра на световното стопанство, транснационалните корпорации, европейската икономическа интеграция и глобализацията на капитала са приоритетните теми в творчеството му. Той следеше тези процеси през десетилетията, трупаше досиета и идеи, които щедро споделяше с младите си колеги и докторантите. Като член на редколегията на сп. "Ново време" и завеждащ отдел "Икономически проблеми на капитализма" в продължение на почти 16 години даваше тон и слагаше акцентите на научните търсения в тази област. Определено има негов принос в ориентацията на тези изследвания към конкретни проучвания на важни процеси и явления на съвременния капитализъм.

Актуални остават и трудовете на проф. Петков в областта на модернизацията и трансформацията на икономическите системи. Той е посветил значими изследвания на формите на държавен капитализъм, на догонващата индустриализация и особено на процеса на национализация в България. Трудовете му за смяната на собствеността върху основните производствени фондове у нас са важна част от стопанската ни история и поучително четиво за днешните реформатори.

Участието на проф. Петков в научния живот на страната е дейно и многопосочно: 28 доклада на национални и международни научни форуми; четири мандата в Научната комисия по икономическите науки на Висшата атестационна комисия; десетки докторанти, подготвени за наши и чуждестранни научни учреждения; дейност в съсловни организации и в Съюза на българските журналисти. С особена отговорност и взискателност той се отнасяше към подготовката и растежа на учени-икономисти. Владееше високия евристичен потенциал на политикономическия подход към проблемите на развитието и умението да го показва на своите ученици. Написал е десетки рецензии в подкрепа на научните постижения на свои колеги при присъждане на научни звания и степени. Давал е идеи, подкрепа и подтик за професионален растеж на много млади хора в науката. В същото време остана непримирим към плагиатството и дреботемията. Имаше високи критерии и изисквания към изследователската работа и разбираше науката като проучване, оценка и анализ на факти. След ликвидирането на ИССМИО при БАН през 1992 г. положи много усилия за запазване на научния потенциал и научните контакти в профила на института и продължи да пише и публикува.

Всъщност той работи до последния си ден. Това, заедно с неговото творчество, ни задължава да съхраним и развием онази академична научна традиция, на която проф. Петков посвети живота си.

Доц. д-р Аксентия Замфирова